

Leif G. Persson

Ο Πινόκιο στον υπόκοσμο της Σουηδίας

Η δολοφονία ενός αμφιλεγόμενου δικηγόρου «της μουσουλμανικής μαφίας» ως εύρημα που αποκαλύπτει το σκοτεινό υπόβαθρο της σουηδικής κοινωνίας στη «Μύτη του Πινόκιο»

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΖΑΡΙΑΔΗΣ

Κάθε καινούργια δουλειά του Leif G.W. Persson αναμένεται με μεγάλο ενδιαφέρον λόγω της πολυσύνθετης, πολυδαίδαλης πλοκής των μυθιστορημάτων του, αλλά και της ιδιαίτερης προσωπικότητας του συγγραφέα. Αυτό ακριβώς ισχύει και για τη «Μύτη του Πινόκιο» (Εκδ. Πατάκη, μτφ. Τιτίνας Σπερελάκη). Η ιστορία ξεκινάει με τη δολοφονία ενός λίαν επιτυχημένου δικηγόρου, με αμφιλεγόμενο και ασυνήθιστο μέχρι και ύποπτο πελατολόγιο. Ο μακαρίτης Τόμας Ερικσον έχει χτίσει τη φήμη και την ισχυρή οικονομική του θέση ως «ο αγαπημένος δικηγόρος της μουσουλμανικής μαφίας» και η ευρεία γκάμα των υποθέσεων που αναλαμβάνει, έχει εσχάτως διευρυνθεί με τη διαπραγμάτευση και πώληση μιας συλλογής σπάνιων έργων τέχνης. Οι έρευνες για την εξιχνίαση της υπόθεσης ανατίθενται στον περιγίραστο αστυνομικό Εβερτ Μπέκστρεμ, επικεφαλής του Τμήματος Διερεύνησης Σοβαρών Βίαιων Εγκλημάτων στο Δυτικό Διαμέρισμα της Στοκχόλμης και την ομάδα του. Σημαντικό στοιχείο ενδιαφέροντος αποτελεί η σκληρή κόντρα του Μπέκστρεμ με τον Ερικσον στο πρόσφατο παρελθόν, σε σημείο που ο διεφθαρμένος Μπέκστρεμ να χαρακτηρίζει τη μέρα της δολοφονίας του δικηγόρου ως «την ευτυχέστερη της ζωής του»!

Όσο η έρευνα προχωράει, τα αξιοποιήσιμα στοιχεία έρχονται στην επιφάνεια με το σταγονόμετρο, καθώς ο Persson μας βυθίζει δεξιοτεχνικά σ' έναν ωκεανό ασύνδετων φαινομενικά στοιχείων, που θα χρειαστεί η βαθύτερη αξιολόγησή τους ώστε να φανεί η σύνδεση με την υπόθεση. Το πρώτο φως στο σκοτεινό τούνελ των ερευνών θα φανεί με τη συλλογή των έργων τέχνης, την πώληση της οποίας κάποιος μυστηριώδης πελάτης είχε αναθέσει στον Ερικσον. Αυ-

τή τη συλλογή, την αξία της οποίας πληροφορείται, αρχίζει να ορέγεται ο διεφθαρμένος Μπέκστρεμ.

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο αγαπημένος πολυπράγμων φίλος του και μέγας έμπορος έργων τέχνης Γε Γκούρα, που αποτελεί πάγια τον «οικονομικό χορηγό» του. Ο Γε Γκούρα τον ενημερώνει για την τιμή αγοράς της συλλογής και πιο συγκεκριμένα για το κορυφαίο κομμάτι, το μουσικό κουτί, που λειτουργούσε όσο αυξανόταν το μήκος της μύτης του Πινόκιο. Είναι αυτό το μουσικό κουτί, που θα μπορούσε να πωληθεί προς διακόσια έως διακόσια πενήντα εκατομμύρια κορώνες. Ο λόγος είναι η προέλευσή του. Η καταγωγή του πηγαινει πίσω στο περιβάλλον του Τσάρου Νικόλαου του Β', ταξιδεύει μέχρι τη σουηδική βασιλική αυλή, φτάνει μέχρι τα χέρια του Ουίνστον Τσώρτσιλ μέχρι τελικά να καταλήξει – η συνέχεια ανήκει στον αναγνώστη. Η έρευνα της ομάδας του Μπέκστρεμ διαχωρίζεται, ως συνήθως, σε δύο επίπεδα. Το πρώτο είναι αυτό της ομαδικής διερεύνησης, υπό τη διεύθυνση του ίδιου του Μπέκστρεμ. Το δεύτερο είναι η προσωπική έρευνά του, χωρίς η ομάδα να έχει καμία πρόσβαση.

Ρεαλισμός

Ο συγγραφέας είναι αναμφισβήτητα μετρ του «police procedural». Η περιγραφή των αστυνομικών διαδικασιών είναι απόλυτα ρεαλιστική, από τους διαλόγους, την καθημερινή συμπεριφορά μέχρι και την αποτύπωση της νοοτροπίας των αστυνομικών. Παράλληλα, η ικανότητα του profiler αντικατοπτρίζεται πιστά στη σκιαγράφηση των ηρώων.

Ο αστυνόμος Μπέκστρεμ έλκει την καταγωγή από την τριλογία της «Ιστορίας του εγκλήματος», όπου αποτέλεσε τον αποδιοπομπαίο τράγο και στόχο σκληρών επιθέσεων του υποδειγματικού αρχηγού της αστυνομίας Γιούχανσον. Οχι μόνο όμως κατόρθωσε να επιβιώσει, αλλά αποδείχτηκε αρκούντως αποτελεσματικός στην εξιχνίαση πολλών υποθέσεων. Ο διαστροφικός δεξιο-

Αστυνομικός σε περιοχή της σουηδικής πόλης Οστερσουντ

Κοινωνία και χαρακτήρες

Κάτω από την επιφάνεια

Εχω γράψει ξανά ότι ο Leif G.W. Persson αποτελεί μια μοναδική περίπτωση. Κουβαλάει ένα ξεχωριστό βιογραφικό, που αν δεν γνωρίζεις είναι δύσκολο να κατανοήσεις και να εκτιμήσεις τα γραπτά του. Η προσωπική ζωή του χρωματίστηκε από τρομερές διακυμάνσεις. Νευρική κρίση, κατάρρευση, μεγάλη περίοδος αποθεραπείας. Και μετά, προς τη δόξα τραβά. Εχοντας αστυνομική προϋπηρεσία χρόνων, θεωρείται σήμερα κορυφαίος εγκληματολόγος και profiler στη Σουηδία, εκ των ελαχίστων που γνωρίζει τι έχει συμβεί κατά τη διάρκεια της μεγαλύτερης αστυνομικής έρευνας του 20ού αιώνα, αυτής που διεξήχθη – χωρίς αποτέλεσμα – γύρω από τη δολοφονία του Πρωθυπουργού της Σουηδίας Ούλοφ Πάλμε (βλέπε την εμπνευσμένη must read τριλογία του «Ιστορία ενός εγκλήματος»). Βαθύτατος γνώστης των τεκταινομένων, ανατέμνει με μοναδικό τρόπο τον σκοτεινό, υπόγειο κόσμο, που περιβάλλει σαν αόρατο πέπλο την καθημερινότητα της κοινωνίας της Σουηδίας, εκεί όπου κινούνται διεφθα-

μένοι ανώτεροι κοινωνικοί αξιωματούχοι. Και κάτω από τη λαμπρή, γκλαμουράτη, εικόνα της επιφάνειας μιας υποτιθέμενης ευημερούσας χώρας, διαφαίνεται να κρύβεται η απαισιόδοξη, απειλητική εικόνα μιας εύθραυστης, ευάλωτης και τρομαγμένης κοινωνίας, που ταλανίζεται από δυσβάστακτα προβλήματα.

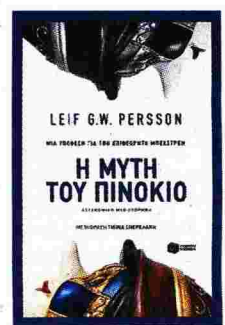
«Η μύτη του Πινόκιο», όπως και όλα τα μυθιστορήματα του Persson, απαιτεί υψηλή ένταση και συνεχή προσοχή κατά την ανάγνωση. Κάθε μικρή λεπτομέρεια, κάθε δεύτερος και τρίτος χαρακτήρας, που μπορεί να δείχνουν άσχετοι, θα παίξουν τον ρόλο τους μέχρι το φινάλε. Ακόμη και οι κουραστικοί διάλογοι και οι σκηνές που πλατιάζουν χωρίς να συντελούν στην εξέλιξη της πλοκής, μπορούν να αποδοθούν στον ναρκισσισμό του συγγραφέα, που – το ξαναγράψω – αποτελεί μέλος της κορυφαίας τριάδας στη σύγχρονη σκανδιναβική σχολή, μαζί με τους Henning Mankell και Arne Dahl. Εξαιρετική η μετάφραση της Τιτίνας Σπερελάκη, αποδίδει πιστικά το ιδιαίτερο ύφος του συγγραφέα.

τέχνης Persson ζωγραφίζει το πορτρέτο ενός αστυνόμου, που απέχει μίλια από τους συνήθεις ήρωες των σύγχρονων αστυνομικών μυθιστορημάτων. Ο αντιπαθέστατος Μπέκστρεμ συγκεντρώνει μια ευρύτατη γκάμα αρνητικών χαρακτηριστικών. Κοντός, ευτραφής, εγωκεντρικός, αφόρητα σεξιστής, ακραίως αλαζονικός και προκατειλημμένος απέναντι στους πάντες, ενδιαφέρεται μόνο για την με κάθε παράνομο τρόπο ενίσχυση των οικονομικών του. Μοτίβο του «να περνάει όσο πιο καλά μπορεί διασκεδάζοντας και να δουλεύει όσο το δυνατό λιγότερο». Ιδιαίτερα απολαυστική η αναφορά των μύχιων σκέψεων του, που συνοδεύει συνήθως κάθε φράση του και χαρακτηρίζει ταπεινωτικά τον

συνομιλητή του, αστυνομικό ή μη.

Αλλά και οι δευτερεύοντες χαρακτήρες αστυνομικών περιγράφονται με υποδόρεια χιουμοριστικό τρόπο, ακολουθώντας αρμονικά την επιλογή του Μπέκστρεμ και υπηρετώντας τη συγκεκριμένη στόχευση του συγγραφέα. Τη σκληρή, ανελέητη κριτική στο αστυνομικό κατεστημένο, το οποίο θεωρεί ένα πολύ πειστικό μικρόκοσμο του σοσιαλιστικού σουηδικού παραδείσιου.

Ο Γρηγόρης Αζαριάνης γράφει αστυνομικά μυθιστορήματα. Έχουν εκδοθεί το 2012 οι «Παλιοί λογαριασμοί», το 2013 η «Τελευταία παράσταση της Μαρίας Φιλίππου», το 2015 το «Μοτίβο του δολοφόνου» (και τα τρία από τις εκδόσεις Γαβριηλίδης) και το 2018 ο «Σκοτεινός λαβύρινθος» από τις εκδ. «Μεταίχμιο»

Leif G.W. Persson
Η ΜΥΘΗ ΤΟΥ ΠΙΝΟΚΙΟ

Μτφ. Τιτίνα Σπερελάκη, επιμέλεια Αγγελίνας Μπράτσος
Εκδ. Πατάκη, σελ. 634
Τιμή 17,91 ευρώ (eshop)

